

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
Відділення історії та методології освіти, науки і техніки АНВО України
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
Інститут педагогіки і психології
Кафедра педмайстерності та освітніх технологій
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
Управління культури Тернопільської ОДА
Науковий освітньо-мистецький центр Надзбруччя «Мелос»
Теребовлянського коледжу культури і мистецтв Тернопільської області**

ПЕРШІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ

присвячені 80-річчю діяльності Теребовлянського коледжу культури і мистецтв (1940-2020)
за темою: „Освітній культурно-мистецький простір: минушина, сьогодення, перспективи”

12 червня 2020 р.

Матеріали доповідей

**Київ – Тернопіль - Теребовля
2020**

Редколегія:

Баньковський А.М., заслужений працівник культури України, доцент Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (ТНПУ) ім. В. Гнатюка

Богоніс П.М., кандидат історичних наук

Губ'як В.Д., (відповідальний редактор-упорядник), кандидат історичних наук, доцент, викладач-методист вищої категорії Тербовлянського коледжу культури і мистецтв (ТККіМ)

Гринчук І.П., кандидат педагогічних наук, доцент ТНПУ ім. В. Гнатюка

Бойко М.М., кандидат педагогічних наук, доцент ТНПУ ім. В. Гнатюка

Ванюга Л.С., кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України, професор ТНПУ ім. В. Гнатюка

Водяний О.Б., кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України, доцент ТНПУ ім. В. Гнатюка (заступник відповідального редактора)

Габрук З.В., заслужений працівник освіти України, викладач-методист вищої категорії ТККіМ

Губ'як Д.В., заслужений артист України, доцент ТНПУ ім. В. Гнатюка

Майовський П.С., заслужений працівник культури України, викладач-методист вищої кат. ТККіМ

Мечник М.П., заслужений працівник культури України, старший викладач ТККіМ

Пилипчук О.О., кандидат історичних наук, старший викладач Державного університету інфраструктури і технологій

Стельмашук З.М., кандидат педагогічних наук, доцент ТНПУ ім. В. Гнатюка

Смоляк О.С., доктор мистецтвознавства, професор ТНПУ ім. В. Гнатюка

Ткачук В.Є., кандидат юридичних наук, професор Рівненського інституту Київського університету права НАН України (м. Київ)

Хім'як В.А., народний артист України, професор ТНПУ ім. В. Гнатюка

Рецензенти: **Пилипчук О.Я.**, доктор біологічних наук, професор, академік АНВО України;
Кондрацька Л.А., доктор педагогічних наук, професор ТНПУ ім. В. Гнатюка;
Янкович О.І., доктор педагогічних наук, професор ТНПУ ім. В. Гнатюка.

Перші наукові читання, присвячені 80-річчю Тербовлянського коледжу культури і мистецтв (1940-2020) за темою: „Освітній культурно-мистецький простір: минушина, сьогодення”. Мат. читань, 12 травня 2020 р., м. Тербовля: «Мелос», 2020. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2020. – 168 с.

У збірнику публікуються матеріали, підготовлені професійними науковцями та окремими спеціалістами, в яких висвітлюються найбільш актуальні проблеми історії та методології освіти, педагогіки, науки, культури і мистецтва в Надзбруччі та Україні, а також результати магістерських, дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня магістра, кандидата історичних наук.

Дослідження історії та методології, технології освіти, краєзнавчо-культурологічні культурно-мистецькі, фольклорно-етнографічні читання «Минушина, реалії і перспективи», присвячені 80-річчю діяльності ТККіМ: Мат. Наукових Читань. Тербовля 14 травня 2020 р. – Київ–Тернопіль–Тербовля, 2020. – 166 с.

© В.Д. Губ'як, 2020

© НАНВО України, 2020

© Центр /лабораторія/ досліджень «Мелос» ТККіМ, 2020

© ФОП Осадца Ю.В., 2020

- керівника структурного підрозділу.

Якщо характеризувати В. Хім'яка як педагога-вихователя, то це людина «трудоголік», який викладається «на всю» і своїм магнетизмом притягує до себе студентів. Пристально вдивляючись в лице цього артиста можна помітити особливе, тільки йому притаманне ставлення до справи, якою він займається в якості педагога-наставника. Його кредо старе як саме мистецтво: неможливо зіграти того, чого нема в людській і художньо-творчій природі артиста. Переживаються яскраво, інтенсивно, по-справжньому тільки власні емоції, а для досягнення акторського професіоналізму треба над собою працювати, працювати і працювати не тільки над професійними якостями але й широкими поглядами в мистецтві. Як говорив Анатоль Франс «Великих істин не відкривають без горя і праці».

Ще один напрямок, який займає провідне місце в діяльності педагога-Хім'яка – це його робота над розвитком мотиваційної сфери студентів («чому і для чого»). В ім'я чого займатись акторською творчістю?, з якою метою, які рушійні сили творчої діяльності актора, що стимулює, надихає, підтримує? Він, як митець з великим життєвим і творчим досвідом, добре усвідомлює, що власне ці фактори визначають, в кінцевому підсумку, зміст, характер і результати творчої роботи. Ці результати сьогодні наяву. Майже всі випускники, в яких художнім керівником курсів був В. Хім'як, працюють акторами в багатьох театрах України, виконують ролі в українських та зарубіжних кінофільмах. Його учні - випускники кафедри театрального мистецтва сьогодні є акторами Чернівецького академічного музично-драматичного театру імені Ольги Кобилянської (Н. Кавулич), Хмельницького академічного театру ім. М.Старицького (Д. Франчук), Львівського академічного театру ім. Леся Курбаса (В. Колісник), *Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру* імені М. Гоголя (М. Мощар), *Чернігівського обласного академічного музично-драматичного театру* ім. Т. Шевченка (Б. Великий), Тернопільського академічного театру актора і ляльки (І. Головатюк, В. Дробей, Є. Ішутіна-Дробей, К. Шпільман, І. Шайда, Д. Татарінов), Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру імені Т.Г. Шевченка (А. Кулішевська, Є. Лацік, Н. Олексів, Д. Чоповський, В. Процюк, Ю. Хміль, С. Крушельницька, М. Замороз, М. Васишин, Н. Липка, А. Любая, І. Баліцька, О. Совин, О. Яцишин, М. Гураль та ін.).

Всі вони з вдячністю згадують ту школу, яку пройшли під керівництвом чудового актора-педагога. Він, за їхніми словами, прищеплював своїм учням високу професійну культуру. Вчив віддано служити театру, передавав «власне» акторське мистецтво.

Багато цікавого і корисного зробив В. Хім'як, як режисер-постановник дипломних вистав. Спостерігаючи за Хім'яком-режисером можна побачити, що він майже ніколи не буває повністю задоволений зробленим і завжди відчуває певну дистанцію між тим, чого реально вимагає від студентів в процесі постановки вистави і тим, чого хотів би побачити в кінцевому результаті. Він завжди в творчому занепокоєнні і пошуку. Коли після перегляду дипломних вистав члени комісії йому говорять - від чистого серця і з повною професійною відповідальністю – що мета досягнута, ролі вдало зіграні, режисерський задум розкрито і все відмінно зрежисовано, він відповідає – так само чистосердечно: «ні, ні, я один знаю як це мало бути... Тут ще є над чим працювати!»

Ось така ця творча натура Хім'як – актор, Хім'як - режисер, Хім'як - особистість!

ВАНЮГА ЛЮДМИЛА СТЕПАНІВНА

(Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

ВАНЮГА Людмила Степанівна народився в с. Домаморич Тернопільського р-ну Тернопільської обл.

Ванюга Людмила Степанівна – професор кафедри театрального мистецтва, кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений діяч мистецтв України.

Закінчила Державну академію керівних кадрів культури і мистецтв за спеціальністю „Театральне мистецтво” (2007).

Захистила кандидатську дисертацію на тему: “Діяльність Тернопільського обласного академічного українського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка в контексті соціокультурних трансформацій в Україні (XX – початок XXI ст.)” за

напрямок «мистецтвознавство» (2014).

Учасниця міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій. Автор більше 40 публікацій з проблематики культурології, театрального мистецтва та театральної педагогіки у наукових виданнях України та закордоном.

Автор програм, сценаріїв та режисер-постановник багатьох культурно-мистецьких університетських, обласних та всеукраїнських заходів.

Людмила ВАНЮГА (м. Тернопіль)

РЕЖИСЕРСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ В'ЯЧЕСЛАВА ХІМ'ЯКА В РОБОТІ ЗІ СТУДЕНТАМИ

«Я починаюся з пізнього літа, а чи з ранньої осені, і цю пору найбільше люблю. Це не означає, що я байдужий до інших проявів краси природи: запаху цвіту калини навесні, кольору стиглої вишні в літі... Але кінець літа і рання осінь, високі ясні зорі, налитий плодами сад, запах чорнобрівців під вікном – довершеність в усьому!» - пише у своїй автобіографії В'ячеслав Антонович. Напевно, саме ця благодатна пора року наділили його багатьма талантами: актор, педагог, режисер, громадський діяч.

Впродовж багатьох років служіння мистецтву В'ячеслав Антонович зіграв понад сто ролей, випустив у світ багато молодих акторів, які сьогодні є гордістю не тільки Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка, де працює чи не половина його учнів, а й театрів Львова, Чернівців, Хмельницького, Дрогобича, Києва та ін.. Маючи неабиякий режисерський талант (шкода, на сьогодні мало реалізований) В'ячеслав Антонович здійснив ряд постановок, що стали гордістю кафедри театрального мистецтва.

Перша постановка В'ячеслава Антоновича була за п'єсою О. Арбузова «Будиночок на околиці» на сцені Тернопільського музично-драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка у 1979 році. Потім були ще вистави в аматорських колективах Тернопільської області. Та найбільше вистав Хім'як В. А. поставив зі своїми студентами в Тернопільському музичному училищі, а згодом у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Загалом В'ячеслав Антонович здійснив близько 35 постановок, з них 30 – дипломні роботи студентів.

Зупинюся на виставах, які я мала щастя переглядати, а над деякими і працювати разом з В'ячеславом Антоновичем у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.

Отож, «Маленький принц» А. Екзюпері. Інсценізацію твору зробив сам В.А. Хім'як, як і музично-шумове та художнє оформлення. Цікавою режисерською знахідкою було пластичне вирішення початку вистави, а також художнє оформлення. «Зіграли виставу на одній драбині», – згадує В'ячеслав Антонович. Проте ця драбина впродовж вистави трансформувалася в різні елементи декорації. Так ставив вистави Леся Курбас.

Наступна вистава, яка увійшла у «золотий фонд» постановок кафедри театрального мистецтва, – це «Чайка» А. Чехова. Дипломна робота студентів-бакалаврів першого випуску (2008). Уже вибір п'єси свідчить про те, що В.А. Хім'як не боїться складних творів, не шукає легких шляхів для роботи зі студентами. Працюючи з В'ячеславом Антоновичем більше десяти років, завжди дивуюся його здатності прочитати п'єсу по-своєму, ніби розшифрувати її, знайти в ній те глибинне, що закривав автор.

Вдалий розподіл ролей (Треплев – Євген Лацік, Ніна Зарєчна – Алла Кулішевська, Тригорін – Борис Великий, Аркадіна – Наталя Олексів та Юля Яблонська й ін.) уже був частиною успіху вистави. Просте сценічне оформлення компенсувала музика, яка давала відчуття часу, атмосфери. Під керівництвом викладача студенти зуміли створити художні образи, які несли у собі всю комічність і водночас трагізм людських почуттів. Кожен з героїв хоче бути щасливим, досягти певного успіху в суспільстві, проте кожен із них іде своїм шляхом, недооцінюючи або переоцінюючи власні можливості, розставляючи пріоритети і не задумуючись над наслідками. Моторошним був фінал вистави, який запропонував режисер. Коли Треплев стріляється, то мати (Аркадіна), здавалося мала б відчувати біду, проте вона лише на мить зупиняється і знову продовжує розважатися.

Потрібно сказати, що як режисер В.А. Хім'як намагається максимально відкрити актора. Його вистави – це політ акторської уяви і майстерності, які не закриті ні музикою, ні художнім та

світловим оформленням. Тут студент має змогу сповна розкритись, а все решта – лише для підкреслення його таланту.

Наступною режисерською роботою, яка викликала певний резонанс в мистецьких колах Тернополя, стала постановка «Дім Бернарди Альби» Г. Лорки. П'єса (за драматургом) розрахована лише на жіночий склад, проте В'ячеслав Антонович знайшов режисерський хід, де одним з головних персонажів став чоловік – Пепе Романо (Олександр Алексєєв), в якого були закохані всі дочки Бернарди Альби. Його поява на сцені була вирішена пластично: кожна з жінок танцювала з ним пристрасний танець, ніби у сні віддаючи себе тій пристрасності, яка була неможливою наяву. І тільки одна Аделла (Юлія Хміль) змогла знайти в собі сили зруйнувати стіну між мрією та реальністю. Режисер, як і драматург, намагався сказати, що ніякі заборони (мури) не можуть втримати палке молоде серце, яке прагне любові та волі. Кожна з дівчат створила цікавий образ, який мав щось особливе в своєму трагізмі, проте Хім'яку-режисеру вдалося зберегти ансамбль.

У цій постановці художнє оформлення, зрозуміло, несло певне змістове навантаження. Мала сцена була оформлена у червоний та чорний кольори, що символізувало пристрасність і смерть.

На IX Всеукраїнському фестивалі «Тернопільські театральні вечори. Дебют» за виставу «Дім Бернарди Альби» Г. Лорки молоді актори отримали диплом у номінації «Акторський ансамбль».

Ще одна постановка цього ж року (2011) – «Поки гарба не перекинулася» за п'єсою О.Іоселіані. Тема п'єси дуже болюча і актуальна – любов до своєї землі, стосунки батьків та дітей, збереження традицій рідного народу.

Будучи самому вже багато років відірваним від своєї малої батьківщини, Хім'як-режисер вклав у цю постановку всю любов до свого краю, до батьківської хати. Події п'єси відбуваються в Грузії, та проблеми, які в ній порушені не мають визначеного місця – вони характерні для різних країн і націй. У героях вистави ми пізнаємо себе, адже, дослужившись до певних посад, рангів та титулів, ми забуваємо звідки вийшли, хто допоміг нам зробити перші кроки. Часто, отримавши певний статус у суспільстві, люди соромляться свого походження, а що найстрашніше – своїх батьків, які живуть у селі та, як колись, працюють на землі. Головний герой Агабо змушений був дати своїм дітям телеграму, що він помер, аби вони приїхали навідати його і матір, та йому не вдається втримати вдома хоч би одного сина. Студенти створили цікаві акторські роботи, особливо головні герої Агабо (Володимир Процюк) та Кесарія (Олександра Явна).

Дуже полюбляє В'ячеслав Антонович італійську драматургію, а саме неаполітанську комедію. Ця любов вилилась у дві цікаві постановки: «Моя професія – синьйор з вищого світу» Дж. Скарначі і Р. Тарабузі (2012) та «Людина і Джентльмен» (Е. де Філіппо).

Одна з моїх улюблених вистав – «Гавань розбитих кораблів» за п'єсою В. Шевчука «Вода життя». Старий будинок, в якому залишилося сім старих жінок. Життя забрало у них чоловіків та дітей, і єдиний, хто в них залишився, – це племінник, який час від часу навідується у цю гавань, де його чекають зі своїми радостями та бідами люблячі тітки. П'єса цікава характерами персонажів. Кожна жінка – це ніби планета, яка крутиться по своїй орбіті все життя, сповнене болу і печалі, адже залишилася сама, без своїх супутників, і єдині, хто в неї є, – це сестри. Режисер-педагог зумів підібрати акторський склад та допомогти кожному студенту розкрити глибину характеру персонажа.

Узагалі, В'ячеслав Антонович як педагог дуже багато часу приділяє саме застольному періодові роботи над виставою. Він старається максимально «розшифрувати» п'єсу, розкрити надзавдання та проаналізувати наскрізну дію як вистави, так і ролі, знайти те глибинне «зерно образу», яке дасть змогу розкритися майбутньому акторові в процесі роботи над роллю, а тим самим виконати завдання, які ставить перед ним режисер.

Згідно із задумом Хм'яка-режисера, головного героя грали троє студентів (Андрій Оленін, Микола Замороз та Михайло Павлентий). Це дало змогу подивитися на стосунки з різних ракурсів, бо кожен з них по-особливому ставився до тіток, проте це зовсім не заважало сприймати їх як одну людину. Кожна з тіток приходила до племінника на розмову. Через ці розмови автор описує історію України минулого століття, помилки та прорахунки, які сьогоднішнє покоління, на жаль, не враховує.

Художнім образом вистави став Чумацький шлях, вибудований із фотографій, – як символ минулості нашого життя і пам'яті про тих, хто вже відійшов у Вічність.

Попри драматизм сюжету, вистава наповнена добрим гумором. Студенти зуміли створити цікаві характерні ролі, які змушували глядачів і сміятись, і плакати. Вистава «Гавань розбитих

кораблів» В. Шевчука отримала диплом XI Всеукраїнського фестивалю «Тернопільські театральні вечори. Дебют» у номінації «Мистецька надія».

Веселим подарунком для любителів театру стала курсова робота студентів третього курсу «Балаганчик братів Грімм». На відміну від інших постановок В'ячеслава Хім'яка, ця наповнена музикою та піснями, які, до речі, написали самі студенти. Ось як відгукнулася одна з журналістів про цю постановку: «Вистава показує процес постановки казок братами Грімм, суперечки за ролі між актрисами їхньої трупи, любовні захоплення братів. Усе це викладено в жартівливій формі, саме тому автори назвали свою виставу жартом для дорослих. І жартів на сцені справді вистачало. Актори навіть залучали до вистави глядачів, тож атмосфера панувала дружня і невимушена. Весело було і акторам, і глядачам... » [1].

Ця вистава – спроба режисера в комедійному жанрі показати закулісне життя театру. Але, як ми знаємо, в кожному жарті є частка жарту, а все інше – правда.

Ще однією спробою показати театр зі середини, але вже у драматичній формі, стала вистава «Антракт» за п'єсою Олександра Марданя «Антракт або Непристойна назва».

Прем'єра вистави відбулася 28-29 квітня 2015 року на великій сцені Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка. «Сюжет п'єси насичений емоційними перепадами та напруженими моментами. Для усіх нас ця подія є важливим кроком у майбутнє: кожна роль, акторська оцінка, кожен жест та рух, погляд та емоція має велике значення та досвід» – так поділилася враженнями про роботу над виставою студентка Соломія Стус [2].

В'ячеслав Антонович, будучи драматичним актором з величезним сценічним досвідом, до тонкощів знає всю закулісну «кухню», тому робота над виставою була цікавою, наповненою спогадами та розповідями різних театральних історій.

У 2014 році до 200-ліття від дня народження Тараса Шевченка студенти четвертого курсу презентували тернопільській публіці виставу «Така її доля» за п'єсою І. Тогобочного «Матинаймичка». За задумом режисера сцена нагадувала майстерню художника, а всі події головний герой малював у своїй уяві. Завіса нагадувала мольберт художника, який ставав великим і відкривав дзеркало сцени.

Вистава захоплювала з перших хвилин: молодий Тарас заходив у свою майстерню, запалював свічі й починав творити. Чи то на полотні, чи то в його уяві народжувалися картини, які він переносив на папір. Цікавою режисерською знахідкою було введення у виставу Автора, його спілкування з персонажами.

Яскраві образи створили усі учасники вистави, про що свідчить відгук: «Маргарита Василюшин та Микола Замороз, які виконали ролі вже літнього бездітного подружжя Трохима й Насті, чудово передали атмосферу сімейного благополуччя й суму від того, що Бог не подарував дітей. Коли ж старі знаходять на своєму порозі немовля, котре підкинула покритка Ганна, то щиро тішаться зі свого щастя й приймають маленького Марка за рідного сина. Хведір та Домаха – ще одна подружня пара, а згодом куми Трохима й Насті, стають своєрідною комічною складовою драми. Молоді актори Андрій Оленін і Марія Петришин, примірявши на себе образи експресивних Хведора та Домахи, створили усю необхідну яскравість і примусили глядачів щиро усміхатися.

Роль Катрі, коханої вже дорослого Марка, виконала Соломія Стус, а самого Марка втілював студент другого курсу Іван Жук, якого викладачі справедливо назвали «маленьким сувеніром».

Особливої фарби виставі додає персонаж автора (роль виконав Михайло Павлентий), який натхненно вигадує своїх персонажів, вступає з ними у бесіди й корегує перебіг подій. Така дволінійність спектаклю примушує ще більше задумуватись і уважніше спостерігати за життям на сцені, пригадуючи добре знайомий твір Тараса Григоровича»[3].

Цікавою була вистава випускників-бакалаврів «Розпусник» за п'єсою Е. Шмідта у 2016 р. «Сповнена палких цілунків, обіймів, курйозів і при цьому позбавлена вульгарності – такою була дипломна вистава студентів 4 курсу кафедри театального мистецтва ТНПУ ім. В. Гнатюка. Треба бути відвертим, як вбрання головного героя постановки, щоб відзначити: молоді актори впоралися цілком і повністю. Поставити виставу, яка з успіхом йшла у театрах Парижа та Берліна – це виклик, на який, подолавши хвилювання, студенти відповіли легко і невимушено, звичайно, завдяки своєму художньому керівникові – народному артистові України, професору В'ячеславу Хім'яку» [4].

У травні 2017 р. тернополяни мали змогу подивитися на сцені Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка дипломну виставу «Влада

темряви» Льва Толстого. Режисер та постановник – художній керівник курсу, народний артист України, професор В'ячеслав Хім'як.

Майбутні актори створили яскраві характери, що заставили публіку пережити страшні події, описані в п'єсі: Іван Жук (Микита), Василь Пазій (Петро), Юлія Сушко та Юлія Небесна (Онися), Тетяна Палига (Марина), Наталія Кубишин (Акуліна), Мар'яна Гураль та Оксана Яцишин (Матрьона), Роман Фестрига (Наречений), Олег Совин (Батько). «Вистава не дає розслабитися ні на мить: упродовж усього дійства глядачі перебувають в емоційній напрузі: образи, зрада, лайка, гнів, пиятика, вбивства, смерть, приниження людської гідності та честі... До речі, відчуття при цьому двоїсті. Здавалось би, мали виникати якісь співпереживання чи співчуття до окремих сценічних героїв... Можливо, років десять тому воно так і було б. Але не сьогодні, коли у країні війна. Асоціації були приблизно такими, перефразовуючи відомого поета: «Здесь русский дух, здесь москалями пахнет». Чужа, абсолютно чужа ментальність. Усвідомлюючи це, врапт відчуваєш всередині себе стихійне обурення: «Ніколи ми не могли бути братами, абсурд, маячня» [5].

Російська класична драматургія займає вагоме місце в режисерському доробку В'ячеслава Антоновича Хім'яка. Ще однією режисерською спробою заглибитися в людські стосунки, розкрити грані людських характерів стала постановка дипломної роботи бакалаврів 2018 року за п'єсою Максима Горького «Васса Желєзнова». Режисер не дарма обрав для дипломної роботи саме цей твір. Проблема, що розкривається в п'єсі, дуже актуальна і нині – роль сильної жінки в сім'ї, бізнесі, соціумі. Вдало підібраний акторський склад, а особливо виконавиця головної ролі Васси (Тетяна Палига) дали глядачам змогу пережити ті емоції, що спонукають задуматися над своїм власним життям, винести певні уроки з тих подій, які розгортаються на сцені. Чи так важливо, що подумують про тебе довколишні? Чи варто закривати очі на те, що діється у твоїй родині, задля можливості заробляти великі гроші? Такі питання ставлять режисер і актори перед глядачами. Атмосфера малої сцени Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка позитивно впливала на сприйняття вистави аудиторією.

П'єса іспанського драматурга Хуана Хосе Алонсо Мільяна «Ціанітий калій...з молоком або без?» стала цікавим експериментом для Хім'яка-режисера. П'єсу для курсової роботи запропонували студенти, і після деяких роздумів керівник курсу погодився на її постановку. «Ми взяли п'єсу на виріст. Власне, це не ми взяли, а студенти. П'єса дуже страшна, як буває у фарсі, правда, правда про нас, не має значення, яка країна...» – сказав в інтерв'ю В.А. Хім'як [6].

Дві жінки: мати і дочка хочуть звести в могилу дідуся, щоб заволодіти його спадком. Та цьому стає на заваді приїзд племінника з нареченою. На членів родини чекає багато несподіванок. Зрештою, дідусь утікає з усім добром, а ті, хто бажав його смерті, самі випивають отруєну каву.

Неочікуваним було режисерське бачення персонажів п'єси. Скажімо, Сатир нагадував античного сатира з усією його атрибутикою, що спочатку дещо шокувало публіку, та коли «атрибут» виявився парасолькою, то це викликало щирий сміх у залі.

Дослухаючись до настанов викладача, студенти зуміли створити цікаві характерні образи. Як зізнаються самі студенти, складність полягала у втіленні вікових ролей, проте вони добре виконали завдання режисера-педагога.

Вистава була насичена комедійними сценами, що запропонував режисер, і їх дуже позитивно сприйняла публіка. Важливою складовою було музично-шумове оформлення, завдяки якому вдалося підсилити напружену атмосферу.

Були ще в постановці В. Хім'яка-режисера вистави: «Діоген» Б. Рацера та В. Константинова, «Донна Флор і її два чоловіки» Ж. Амаду, «Дуже проста історія» М. Ладо, «Бабки-бабусі» Л. Агуляньського... Усі вони викликали схвальні відгуки глядачів, а головне послужили шліфуванню майстерності студентів, вселили у них віру в свої сили.

Звичайно, кожна вистава, яку поставив В'ячеслав Антонович Хім'як, заслуговує детальнішого аналізу. Шкода тільки, що згадані вистави мають коротке життя, адже це – випускні роботи студентів.

Величезна праця, яку вклав у ці роботи майстер, окупляється гарячими оплесками глядачів, щирими словами подяки учнів, а згодом і режисерів театрів, у яких працюють наші випускники.

Література

1. Діана Малолеткіна. У Тернопільському театрі показали балаганчик. Інтернет ресурс: <https://te.20minut.ua/Teatr/u-ternopilskomu-teatri-pokazali-balaganchik-10417002.html>

2. Оксана Ратушняк. У Драмтеатрі студенти зіграють дипломну виставу “Антракт”// Інтернет ресурс: <http://valova.te.ua/2014/04/u-dramteatri-studenty-zihrayut-antrakt-abo-neprystojna-nazva/>
3. Алла Сердюк. Студенти вшанували пам'ять Кобзаря виставою Інтернет ресурс: <http://valova.te.ua/2014/05/studenty-vshanuvaly-pamyat-kobzarya-vystavoyu/>
4. Марія Богданович. “Розпусник” на малій сцені Тернопільського театру// Інтернет ресурс: <http://tnpu.edu.ua/news/170/>
5. Валентина Семеняк. А ви готові бути променем світла, коли довкола влада темряви? <http://svoboda.te.ua/a-vy-gotovi-buty-promenem-svitla-koly-dovkola-vlada-temryavy/>
<https://www.facebook.com/watch/?v=460746477708885>

ГУБ'ЯК ДМИТРО ВАСИЛЬОВИЧ

(Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

ГУБ'ЯК ДМИТРО ВАСИЛЬОВИЧ народився 18 березня 1982 р. в місті Тербовля Тернопільської області.

Навчався ЗОШ №1. (дев'ять кл., екстернатно повну середню освіту та ДМШ (студія «Кобзарик») м. Тербовля, I-й курс Тернопільського державного музичного училища ім. С. Крушельницької, Львівську державну музичну академію ім. М.В.Лисенка (магістратуру та аспірантуру).

Заслужений артист України, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Керівник ансамблю бандуристів ТНПУ ім. В. Гнатюка.

Викладач Тернопільського музичного коледжу ім. С. Крушельницької. Актор Тернопільського академічного драматичного театру ім. Т. Шевченка. Соліст-бандурист, композитор, виконавець на бандурах київського та харківського типу. Лауреат Всеукраїнських та міжнародних конкурсів.

Займається дослідженням проблем історії виконавства на бандурі, еволюції конструкції інструмента та вивчає проблеми інтерпретації музичних творів на бандурі.

Дмитро ГУБ'ЯК (м. Тернопіль)

ТАМАРА ДІДИК : СПІВАЧКА ТА ПЕДАГОГ

Народна артистка України Тамара Дідик передусім є талановитою оперною співачкою, а окрім цього ще й чудовим педагогом. Завдяки своєму вродженому таланту та навчанню у Одарки Бандрівської, небоги та улюбленої учениці славнозвісної Соломії Крушельницької, Тамара Дідик змогла реалізувати себе у обох цих якостях.

У статті ми детальніше розглянемо саме педагогічну діяльність Т. Дідик.

Метою дослідження є характеристика діяльності Тамари Дідик як співачки та педагога, а також її вплив на формування молодшої когорти митців.

Саме тому **актуальним** є аналіз особливостей її педагогічної діяльності, яка в своїй основі опирається на педагогічні методи О. Бандрівської, що на нашу думку, дасть змогу краще зрозуміти значущість і практичну дієвість виконавсько-педагогічних принципів вокальної школи Соломії Крушельницької.

Дослідженням мистецької постаті Т. Дідик займалися такі науковці як М. Жишкович [12], С. Вишневська [5], авторами статей у періодичних виданнях стали М. Головащенко [7], М. Стефанович [16], Я. Гоян [8], П. Романюк [14], Р. Гнедаш [6]. Проте детального дослідження педагогічної методи Тамари Дідик досі проведено не було.